

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 10 april 1888, kl. 3 e. m.

Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 3 med anledning af förslag om indragning af den agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna samt om offentliggörande af en öfver resultaten vid anstalten utarbetad sammanfattning.

Uti en inom Andra Kammarerna väckt motion n:o 24 har herr G. F. Östberg föreslagit, »att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att den agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna måtte indragas, äfvensom att den af anstaltens föreståndare utarbetade sammanfattningen af de vid anstalten vunna resultat måtte genom tryck offentliggöras». Denna motion hänvisades till Andra Kammarens första tillfälliga utskott, hvilket i sitt utlåtande n:o 3, på anförda skäl hemstält:

»1:o att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att den agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna måtte indragas, och

2:o att den af anstaltens föreståndare utarbetade sammanfattningen af de vid anstalten vunna resultat måtte till de delar, som kunna vara den jordbrukande allmänheten till nytta, genom tryck offentliggöras».

Såsom väsentligt skäl i sin hemställan, i hvad som rör den första punkten, har berörda utskott, i likhet med motionären, anført, att såväl den af Kongl. Maj:t den 20 oktober 1882 tillsatta komitén för afgifvande af förslag till den lämpligaste organisationen af rikets landtbruksläroverk i sitt den 29 mars 1884 afgifna betänkande, som ock styrelsen för Ultuna landtbruksinstitut, i infordradt utlåtande deröfver, förklarar sig icke kunna tillstyrka bibehållande vid Ultuna af den dit förlagda

agrikulturkemiska försöksanstalten — ett uttalande, som af landtbruksakademiens förvaltningskomité i dess den 20 februari 1886 afgifna utlåtande lemnats utan anmärkning.

Med afseende härå torde emellertid icke böra lemnas ur sigte, att det förslag om försöksanstaltens upphörande, som nyss åberopade uttalande innebär, måste anses hafva blifvit framställt såsom en integrerande del af den omfattande plan till hela institutets omorganisation så i ekonomiskt som andra hänseenden, hvilken det ålegat förenämnda landtbruksläroverkskomité att utarbета. Det måste vid sådant förhållande vara af synnerlig vikt att tillse, huruvida den ifrågasatta åtgärden låter sig omedelbart verkställa, utan att derigenom några väsentliga förändringar i landtbruksinstitutets nuvarande ställning särskildt med afseende på de ekonomiska villkoren för dess verksamhetsförmåga blifva en följd, och en sådan pröfning synes så mycket nödvändigare, som den ifrågavarande försöksanstalten varit med institutet förenad i så lång tid — ända sedan år 1861, d. v. s. nu i 27 år — att man väl kan hafva anledning befara, det den under tidens lopp småningom med detta inträdt i så innerlig förbindelse, att en indragning utan vidare af det till anstalten nu bortgående anslag kunde komma att vålla en måhända betänkelig rubbning i institutets ekonomiska ställning. Någon utredning i detta hänseende synes emellertid hvarken motionären eller Andra Kammarens tillfälliga utskott hafva ansett nödigt att förebbringa.

En blick på den redogörelse för aflöningsstaten vid Ultuna landtbruksinstitut, som meddelas i landtbruksläroverkskomiténs ofvan åberopade betänkande visar, att tvenne af institutets lärare äro för sina aflöningsförmåner väsentligt beroende af anslaget till den agrikulturkemiska försöksanstalten. Den nämnda redogörelsen upptager nemligen (sid. 172):

»Lärare i kemi, som föreläser agrikulturkemi, organisk kemi och geologi, derjemte föreståndare för den agrikulturkemiska försöksstationen»
 med »lön af institutet 2,000 kronor,
d:o af försöksstationen 2,000 kronor,
 fri bostad och vedbrand,
1 häst född på försöksanstaltens konto;» samt vidare
 »assistent i kemi, som föreläser oorganisk kemi och leder laborationsöfningarne» med
 »lön från institutet 950 kronor,
d:o från försöksstationen 1,000 kronor,
 fri bostad och vedbrand,
 fri skjuts till Upsala».

Häraf framgår, att af det till försöksanstalten utgående anslaget, 4,500 kronor, icke mindre än 3,000 kronor, eller två tredjedelar, förutom underhåll för en häst, användas till afföning af lärare vid institutet, -- lärare, som der måste finnas, vare sig försöksanstalten bibehålles eller ej, och väl icke lära kunna åtnöja sig med de ytterligt knappa afföningsförmåner, som skulle återstå, om det ifrågavarande anslaget indroges utan att motsvarande ersättning bereddes från annat håll.

I betraktande häraf och då tillräcklig utredning rörande verkningarne för institutet af den föreslagna åtgärden icke blifvit förebragt samt något förslag till afhjelpande af de genom densamma med all säkerhet uppkommande olägenheterna icke framlagts, finner sig utskottet i sakens närvarande skick icke kunna tillstyrka indragning af den agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna landbruksinstitut.

Utskottet för alltså hemställa

1:o att Första Kammaren icke måtte biträda
Andra Kammarens beslut i denna del.

Beträffande åter punkten n:o 2, hvori hemställes, att den af anstaltens föreståndare utarbetade sammanfattningen af de vid anstalten vunna resultat måtte till de delar, som kunna vara den jordbrukande allmänheten till nytta, genom tryck offentliggöras, så och då upplyst blifvit att det ifrågavarande arbetet är af ganska betydligt omfång, men offentliggörandet af ett så beskaffadt verk vare sig i oförändradt skick eller efter den omarbetning, som blefve nödig i händelse endast vissa delar deraf borde till tryck befordras, icke lär kunna åstadkommas utan kostnader, men hvarken någon utredning rörande deras belopp ej heller förslag till beredande af tillgång för deras gäldande föreligger, saknar utskottet äfven med afseende på denna punkt skäl att förorda bifall till hvad föreslaget blifvit.

På grund häraf hemställer utskottet

2:o att Första Kammaren ej heller i denna punkt
måtte bifalla medkammarens beslut.

Stockholm den 10 april 1888.

På utskottets vägnar:

O. M. Björnstjerna.